

Nr 391.

Av fröken **Hesselgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 305, angående anslag för budgetåret 1942/43 till högre kommunala skolor m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition den 8 maj 1942, nr 305, föreslås, att de för innevarande budgetår gällande besparingsbestämmelserna för de högre kommunala läroanstalterna skola äga giltighet för nästa budgetår. Situationen för vissa e. o. ämneslärare med flerårig tjänst vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor har emellertid genom dessa restriktioner blivit sådan, att en utvidgning av en redan gällande undantagsbestämmelse för vissa icke ordinarie lärare vid kommunala flickskolor synes påkallad.

Vid riksdagen 1940 hemställdes i motionen nr 167 i första kammaren och en likalydande motion nr 225 i andra kammaren, att lärarinna vid kommunal flickskola, som under minst 5 år varit anställd som ämneslärarinna med full tjänstgöring vid statsunderstödd enskild flickskola, som ombildats till kommunal och som vid skolans kommunalisering icke kunnat beredas ordinarie anställning, måtte kunna bibehållas vid tjänstgöring i den kommunala flickskolan till samma omfattning som under innevarande läsår, oberoende av vad som kan komma att föreskrivas angående tjänstgöringens omfattning och uppdelning av klass vid kommunala flickskolan under kommande budgetår. Med anledning härav uttalar riksdagen i sin skrivelse 264, att den icke kunnat undgå att finna de i nämnda motioner anförda synpunkterna i viss mån berättigade och att Kungl. Maj:t borde upptaga ifrågavarande spörsmål till övervägande och föranstalta om erforderliga åtgärder i angiven riktning. Riksdagen framhöll vidare att åtgärderna böra begränsas att avse lärarinnor med sammanlagt 5 års tjänstgöring vid visst privatläroverk eller vid nämnda läroverk och kommunal flickskola, som är i stället för detsamma.

Detta riksdagens beslut trädde i kraft genom kungl. brevet av den 14 juni 1940 angående vissa av riksdagen för budgetåret 1940/41 anvisade anslag till avlöningar m. m. vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter (sid. 16).

Det synes rättvist, att denna alltjämt gällande undantagsbestämmelse för en grupp lärare vid de högre kommunala skolorna utvidgas att även gälla en annan liten grupp e. o. lärare vid kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, vilka på

grund av statliga restriktioner nu löpa risk att förlora sina tjänster. I annat fall kan det egendomliga inträffa att en lärare med 5 tjänsteår i privat statsunderstödd flickskola garanteras mot uppsägning skyddad e. o. befattning i kommunal flickskola, medan en i kommunal mellanskola anställd e. o. ämneslärare med 30 tjänsteterminer, därav 14 i den kommunala mellanskolan, där hon är anställd, mister sin tjänst.

De e. o. befattningar, som år 1939 inrättades vid kommunala flickskolor och mellanskolor för att ge icke ordinarie lärare lugnare anställningsförhållanden, ha under den nuvarande kristiden mist den relativa trygghet de avsågo att ge innehavaren. De skärpta bestämmelserna rörande uppdelning av klass i parallellavdelningar ha redan berövat många e. o. ämneslärare deras tjänster. Av de 135 e. o. ämneslärartjänster, som år 1939 (i några fall senare) tilldelades skolorna, ha 25 (därav 13 vid kommunala flickskolor, 12 vid kommunala mellanskolor) måst vakanssättas utan vikarie. Enligt uppgifter, som av kommunala flickskolornas och mellanskolornas rektorer lämnades i februari i år, komma eventuellt 15 e. o. tjänster (därav 10 vid kommunala flickskolor, 5 vid kommunala mellanskolor) att nästa läsår dela deras öde. 3 av dessa uppehållas av vikarier. Under innevarande månad har meddelats, att ytterligare 3 e. o. ämneslärare vid en kommunal mellanskola blivit uppsagda. För närvarande riskera alltså 15 e. o. ämneslärare, därav 9 med minst 5 tjänsteår vid den skola, där de äro anställda, att mista sina tjänster. Vid praktiska mellanskolor och högre folkskolor, vilka äro underkastade samma restriktionsåtgärder, komme det enligt kungl. skolöverstyrelsens beräkningar endast på sin höjd att bli fråga om ett fåtal e. o. ämneslärare med flerårig anställning, som löpa risk att förlora sina tjänster.

Sveriges flick- och samskolors lärarinneförbund har med anledning av dessa skärpta bestämmelser ingått till skolöverstyrelsen med hemställan att överstyrelsen ville vidtaga åtgärder för utredning av provisoriska bestämmelser av sådan innebörd, att vid kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor uppdelning av årsklass i parallellavdelningar må vidtagas, även om villkoren för dylik uppdelning icke uppfyllas, därest indragning av parallellavdelning skulle föranleda uppsägning av en vid skolan anställd e. o. ämneslärare, som under minst 5 år varit anställd vid densamma.

Skolöverstyrelsen anser för sin del framställningen synnerligen behjärtansvärd »men finner dock, då bestämmelser i ifrågavarande avseende redan utfärdats beträffande annan jämförbar lärarkategori, lämpligast att följa den redan öppnade vägen. De blivande bestämmelserna böra avse icke blott kommunala flickskolor och kommunala mellanskolor utan jämväl praktiska mellanskolor och högre folkskolor, vilka äro underkastade samma restriktionsåtgärder. Även vid dessa skolformer torde det på sin höjd bliva fråga om ett fåtal lärare.»

»Särskilt med hänsyn till det ringa antal fall det här kan komma att gälla, anser sig sålunda överstyrelsen böra för sin del hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå innevarande års riksdag att lämna sitt bifall till att bestämmelser i åsyftad riktning av Eders Kungl. Maj:t utfärdas, dock t. v. endast för budgetåret 1942/43.»

I den föreliggande propositionen har emellertid ej denna fråga upptagits varför undertecknad har velat bringa den till riksdagens kännedom i hopp att riksdagen ville för sin del taga den under behandling och tillstyrka den av överstyrelsen föreslagna åtgärden.

Med hänvisning till vad som ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå att e. o. ämneslärare vid kommunal flickskola, kommunal mellanskola, praktisk mellanskola eller högre folkskola, som under minst 5 år varit anställd med full tjänstgöring vid skolan, måtte kunna bibehållas vid tjänstgöring i denna skola till samma omfattning som under innevarande läsår, även om viss jämkning i så fall måste företagas i föreskrifterna angående uppdelning av klass i här omskrivna skolor.

Stockholm den 2 juni 1942.

Kerstin Hesselgren.